

СВОБОДА SVOBODA UKRAINESE DAILY UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893 Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Table with subscription rates: PEREDPLATA, SUBSCRIPTION RATES. Columns for one year, six months, three months, and foreign rates.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів. За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОКУМЕНТИ СТРАДНИЦТВА

На іншому місці містимо надіслану з Німеччини статтю п. н. „Важлива та потрібна справа“, яку треба нам не тільки прочитати, але й подумати, як врятувати важливі документи, тісно зв'язані з трагедією України.

Тут масо до діла з матеріалами, що вже зібрані і що мають дуже високу вартість. Вони навіть актуальні в тому розумінні, що допомогли б ще тепер тисячам українців, розсіяним по цілому світі, себе відшукати і родинні чи інші стосунки нав'язати, або хоч дізнатися, де й коли хто помер.

Не менше важке й те, що Україна перше всіх повинна дістати відшкодування від Німеччини за заповдані матеріальні шкоди. Щодо цього також зібрані документи, хай і не повні, а тільки частинно, але зібрані.

Немає двох думок, що мусимо подбати, щоб ці документи перебували за часу якесь українська установа для дальшого переховування чи вжитку, бо інакше вони цілком певно пропадуть. Дуже можливо, що треба буде інтерв'ювати у влади, щоб їх взагалі можна було видобути!

Сяк чи так, а треба братись за це діло негайно. Річ ясна, що це тільки одна сторінка цієї великої проблеми, а саме — рятунку того всього, що призбирало на скатальниці та що стосується останніх десяти років українського життя на рідних землях і на чужині.

НОВА ОБОРОННА ЗБРОЯ

Усі ми часто говоримо про осінню загрозу, але мало хто з нас собі з неї справу. За податками, збільшеними коштами прожитку та за всіма іншими щоденними турботами і потребами ми найчастіше забуваємо, або краще — ми цілком не усвідомлюємо собі суті і величини тої загрози, що в теперішніх обставинах може в кожній хвилині звалитися на нашу голову.

Президент Труман, промовляючи недавно в Сан Франціско, згадав про „фантастичну зброю“, яку ця країна розвинула і вже продукує. З дальших доривочних публічних інформацій виходить, що до цієї „фантастичної зброї“, крім всіх відмін атомової і водневої зброї, крім літаків, що ними можна керувати зі землі та які можуть завести і скинути атомову бомбу з прецизною точністю на кожну ворожу ціль, тепер додається ще зокрема справді фантастичну протилітунську оборонну зброю.

НОВА КЕРЕНЩИНА

(На захист демократії)

В цей час, коли боротьба проти комуністів, творців найгіршої тиранії сучасності, а особливо їхнього передового авангарду і світового центру — ССРСР набрав особливого ваги, коли доба закликів не лише американська а й світова демократія до ще більшої єдності, політичної пильності, непримиренності і бойової готовності, саме в цей час знову активізувався російський імперський еміграційний загаль, і, нарешті, спромігся видати з себе ніщо інше, як лише 2-гу керенщину.

До цього часу всьому світові була відома лише 1-ша керенщина, себто цілковите роззброєння народів вбувшої російської імперії перед більшовизмом, державна дезорганізованість якої навіть не проявила намірів серйозної боротьби з комуністами і цим самим лише допомогала й сприяла їм.

ступали проти Сталіна (і не лише словом!), але революціонерами вони ніколи не були, а тільки носіями чорної реакції.

В наш час поняття „революціонер“ жажливо викривлене і спотворене комуністами, фашистами і всілякими іншими імперіалістичними загарбниками. Тому всім героям штурмгартських комбінатів потрібно нагадати, що це поняття тепер всюдю повністю і цілком зівпадало з поняття послідовний демократ та що інших, справжніх революціонерів, поза послідовними демократами в сучасному світі нема.

Ми, українці, воюємо з керенщиною, лише з позицій захисту послідовної демократії, з позицій захисту своїх не більших і не менших, а таких же рівних людських прав, якими користаються всі вільні народи світу, і які нашому народові російські імперіалісти відбирають.

Царина політики — це людська, царина фальшивої політики і політиканства — це протилітунське. Справжня політика робить з темного прозоре, вносить в темряву світ, відділяє суттєве від випадкового, розкриває постійне в тимчасовому і проголошує необхідність їхнього існування.

І цієї людської, ясної, суттєвої, а разом з цим і справедливої політики керенщина найдуше боїться, більше того, вона намагається весь час боротися проти неї. Справжня демократична політика їй завжди чужа, бо вона вимагає від керенщини, перш за все, відмовитися від традиційного „духу“ Москви, бо лише після цього може прийти тверезе розуміння демократизму, демократичної політики.

Коли б Керенський і його люди були революціонерами, то вони мусили б раз назавжди відмовитися від імперіалістичного загарбництва. Перемоти себе як мінувшину, щоб стати сучасністю. Та цей процес для них не під силу, просто, це їм не дане.

Ідеєю непримиренності з ними і сильні своєю духовою правотою люди підкорених націй не здаються і ніколи не здадуться російським імперіалістам, вони ніколи не віддадуть в їхні гнібительські руки своїх батьківщин. Герої боротьби (Закінчення на стор. 3)

Важлива та потрібна справа

Роки минулої війни були роками масового переселення людей. Більшу частину депортовано до Німеччини примусово, частина сама вирушила на захід від „визволителів“, частина це військовополонені.

Велика кількість тих людей загинула в дорозі, в німецьких концтаборах, а то просто невідомо де ділася. Щоб розшукати тих людей, що були переміщені в наслідок війни, утворено спеціальну установу: International Tracing Service Headquarters (Міжнародна Служба Розшуку), завданням якої є встановити, де перебувають прибулі до Німеччини та з нею союзних держав люди, хто з них загинув та де або куди переїхав.

Така установа існує аж досі на кордонах російської, американської та британської зон Німеччини у м. Арользені. За роки свого існування ця установа, або як її звуть скорочено „Трейсінг“, збрала дуже цінний матеріал щодо чужинців, які перебували в Німеччині і вже тепер можна дістати вичерпні інформації про більшу кількість людей, що були переміщені під час війни.

Праця Трейсінгу не така проста, бо частина матеріалів загинула під час війни як от акти судові, справи таємної поліції кол. німецької держави, тощо. Частково це й тому, що німці намагаються приховати ці матеріали і навісмію подають неправдиві відомості.

Особливо це й тому ускладнене справа, що призвичаїла людей, особливо зі сходу, страшенно перекутили німецькі службовці, як в різних установах, так і в самому Трейсінгу при організації картотек. Особливо погано стоїть справа з українцями, яких працює тут тільки кілька чоловік, а в українських справах працюють німці, до того ще колишні наці, що звичайно не зацікавлені нічим знайти чи вяснити, а лише одержати гроші.

Проте, не вважаючи на ці численні помилки, досі зареєстровано понад 10 мільйонів осіб, складено ґрунтовну картотеку, що має становити до 20 міль. карток, розроблено сім десятків документів, знайдено десятки тисяч родичів, особливо дітей, що загубили своїх батьків.

Для нас, українців, праця Трейсінгу особливо важлива. Це тому, що: 1. Там зібрані матеріали майже про всіх українців, що перебували в Німеччині і це уможливить розшукати їх теми родичами, що розкидані по світу. Це дасть можливість по звільненні України сотням тисяч людей довідатися про долю своїх рідних. Досить сказати, що тепер надходить до 3,000 запитів місячно про розшуку тих чи інших осіб, головою з теренів України

та Росії. 2. У трейсінгу зібрано величезний історичний матеріал про нову еміграцію по другій світовій війні. То судові справи німців, реєстрації т. зв. оstarbiterів, концентраційних таборів, таємної поліції, судів, допоміжних комітетів та інш., на підставі яких можна скласти чудову історичну або літературну працю про рух спротиву окупантам, про життя українців закордоном. 3. Нарешті ці матеріали дадуть підставу для визначення шкоди, яку заподіяла війна українцям, як і для того, щоб жадати відшкодування, як то тепер роблять жиди та потерпілі від нацизму.

Уже з цих коротеньких рядків можна зробити висновок, що було б дуже бажаним зібрати ці матеріали для майбутнього, особливо в тій частині, що стосується українців.

Досі ця установа існувала в системі ІРО, але тепер в зв'язку з ліквідацією цієї організації, Трейсінг передано Верховній Аліантській Комісії в Німеччині, що в свою чергу вживає всіх заходів до ліквідації цієї установи.

З цією метою відповідні аліантські чинники намагаються передати всі матеріали німцям і вже почали подекуди цю працю. Звичайно, як що так буде, то ці матеріали загинуть, бо німці за всяку ціну десь їх знищать аби приховати остаточно останні сліди тих злочинів, що заподіяли нацисти кол. окупованим народам.

Коли до того додати, що в самому складі службовців є високих урядовців гітлерівського часу та осіб, що були начальниками в кацетах тощо, то слухне побоювання про затаювання та згодом цілковите знищення матеріалів.

Досить згадати, що як тільки почали матеріали передавати німцям, зразу почалося масове звільнення тих небагатьох ДП, що працювали в Трейсінгу. Тепер у ньому з українців лишилися тільки три особи та й ті не працюють в основних відділах. Можна передбачити, що до першого січня остаточно будуть звільнені усі ДП з праці, а лишаться тільки які три сотки самих німців, що, звичайно, прикладуть усі зусилля до „ліквідації“.

Отже, поки Трейсінг існує, наші громадські організації, особливо в Америці, що мають більше сили, повинні завчасно подбати, аби ці коштовні матеріали не зникли. Отже: 1. Треба використати час, поки Трейсінг існує та навести довідки про всіх тих осіб, що загубилися під час війни. До того треба, щоб наші громадські організації вимагали від Верховної Аліантської Комісії щоб до остаточної ліквідації цієї установи всі українці були залишені на праці, особливо на розшуках, бо без цього навряд, чи загалом радця поспішати запити. Все одно німці, як правило, нікого не знаходять.

2. Треба забезпечити надалі скорону цих коштовних матеріалів. На нашу думку для цього не потрібно ані так багато грошей як тепер, ані приміщення. Коли б службовці були з представників тих національностей, що їх розшукують, відпаде потреба в великому штаті. Так само не потрібно таке приміщення, яке тепер є. Різні громадські організації без великої затрати коштів легко могли б забезпечити скорону та довідки. Така організація як ЗУДАК була б найліпшим господарем тих матеріалів. Тільки ні в якому разі — німці.

3. Що негайно треба зробити: це перевезти всю установу десь далі на захід Німеччини, хоча б до району Штутгарту або Фрайбургу, де більше скупчена наша громада та де далеко до кордонів. Тепер Трейсінг віддалений від російської кордону на кілька кілометрів. В разі якихось несподіванок та конфліктів матеріали загинуть б у перші хвилини. Але головне те, що через службовців німців, що в переважній більшості мають родичів та зв'язки зі східною зоною, дуже легко Совстам дістати інформацію про місце перебування того чи іншого ДП або біженця та куди він виїхав.

Наглість цієї справи очевидна. Слово за нашими українськими організаціями.

Вступаєте в член У. Н. Союзу

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТІ

Брудні і спужлі вони цілими днями сиділи в своїх смердючих бараках. Лише деякі могли вийти на терен табору. Вони билися з марною надією розшукати щось їстівного. Улюбленим місцем їх відвідин була брудна помийня. Сидячи навкарачки на помийнях та ямах, де зсипали сміття, вони вибирали великі відпадки: іноді їм щастило знайти ласі шматочки, у вигляді риб'ячої голови, чи картопляного лушпиння. Тоді між в'язнями починалися цілі баталії — вони билися між собою, падали, билися лежачи, кусалися і з їх циніготних ясен текли кров.

підків самокаліцтва. Але даремна була надія цих в'язнів. Їх судили за самокаліцтво по ст. 58, 14, як за саботаж. Тюрма в тюрмі. Весь час, але особливо широко і непритовано у 1937-38 рр. „III частина“ насаджувала і вербувала серед в'язнів своїх сексотів. Так само, як і на „волі“, кожного вже засудженого і перебуваючого в таборі підозрівалося в нерозкритому контрреволюційному злочині. Особливо страждали в'язні, які були засуджені не за політику, їм намагалися „політику“ прищепити. Вони десь в товаристві своїх товаришів висловлювали незадоволення тим чи іншим міроприємством большевицької влади... негайно заарештовувалися і потрапляли під слідство. В'язнів обвинувачували у нових досить важких „злочинах“, і давали новий термін кари, який на таборовій мові називався „довісок“.

знов знаходять причину для арештів і починають все спочатку: слідство, свідків, фабрикування „доказів“ і т. д. В тайзі „НКВД-исти“ самі почувуються засланцями і з винятковим садизмом знущаються. Як скрізь і завжди — так і тут — найстрашніші моральні тортури, коли від в'язнів вимагають признати, що він незадоволений невинним йому засланням і розуміє, що це злочин проти „природної влади“... Чи може комусь поміститись щось подібного в голові? Чи можна когось карати за те, що ви не захоплений тим, що дармо попав в пекло тайги? При цих дотптах звірили допытвані і сліди. Це був пекельний сміх сатани над світом, людьми, законом і Богом. Тут щойно було видно, що більшевизм це втілення зла, це справжня влада тьми, яка не тільки знущається над жертвою, але й над катом.

JOIN THE TAKE-HOME SAVINGS PLAN BY BUYING U.S. SAVINGS BONDS EVERY PAY DAY. Includes an illustration of a person and a piggy bank.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИХ СПОСІБ... КУПИТЬЕ СВОІ БОГДИ ЧЕРЕЗ ЦЕНТРОЛ СЕВІНГІНГ! Продовження буде.

Юрій Артушенко

БОЖЕ, ПРОБУДИ НАШЕ СУМЛІННЯ!

Саме в той час як б. воєнціво з підставою святкує день Перемоги — один із найбільш днів з останнього державницького періоду (як це напр., 9-го вересня в Шікаго де свято перейшло гарно), на сторінках американської преси дискутується питання „плекісциту” в Україні. Рівночасно, як довідуються з резолюції Головної Управи ОБВУА, що була оголошена в „Свободі” ч. 209 з 8-го вересня, хто, що скрився за псевдонімом Остапа Войнарника ганебно паплюже в українським часописі „Америка” все те, що є найсвятішим для тих усіх б. воєнків, які формально ще і тепер перебувають у безтерміновій відсутці з Української Армії.

Власне на фоні 32 річниці Свята Перемоги ці два останні явища видаються нам у тісній, хоч і в не безпосередній зв'язку, та тим не менше, якщо не запобігти своєчасно, вони — з нашої вини, — можуть стати у своїх наслідках для нас жахливими. На це й хочемо звернути увагу нашого громадянства.

І так: „Історія й державні традиції творять найстарші, старші, середні, молоді й наймолодші, всі разом, і всі разом пеєрдають їх у безперервній тяглоті — від одної державницької доби до другої. Праджерелом нашої історії й нашої державницької традиції є князя й козацька доба, а безпосереднім джерелом для нас з останній державницький період, про що діяч не можна забувати, бо забуття цього є рівнозначним із національним самогубством.

Це те, що пригадує 32-річниця Свята Перемоги. Тому й спинимося довше над тим, що пригадує та диктує нам б. воєнкам цей день, день Перемоги Української Сторонної Армії над большевиками, з-а в еришеного здобуття Києва, день у джерелі то якого й є заглиблена своїм корінням наша сучасність.

Найперше: День славної Перемоги над большевиками, день здобуття Києва Українською Сторонною Армією, день 30-го серпня 1919-го року, — усюбісно в собі в усій повноті цілу нашу історичну добу. Далі, цей день пригадує нам, що національно - державницька збройна сила, Українська Сторонна Армія, власними силами і могутнім ударом у трьох напрямках „відтворила світлі традиції українських перемог княжкої і козацької доби та ввійшла в Київ, який зустрів її так, як колись він зустрічав тільки Богдана Хмельницького. І нарешті пригадує він, що Українська Сторонна Армія в дні 30-го серпня 1919 року здементувала тяглоті питомених українському народом власних військових традицій, тих традицій, яким чистоту й належний вияв національного духа дає тільки Суверенна Сторонна Держава.

Пригадує він нам усім б. воєнкам-українцям про те, що не сміємо не доцінювати військово - державницьких традицій власної національної армії, що була справді незалежним виявом українського духа і то не в час чужої пануючої дійсності, але в час існування своєї Держави, а з цього випливають для нас ідальші висновки.

С аксіомою, що кожний нарід від одного державницького періоду до другого живе спадщиною останнього, що був повним виявом суверенної волі народу — без впливу будьякої чужої пануючої дійсності. То ж і то діяч нас усіх українців — по один і по другий бік залізної заслоні — останній державницький період усе був і буде єдиним справжнім джерелом сили. Не дармо ж американський конгресмен Чарльз Дж. Керстен на всенародній українській маніфестації в Нью Йорку, 3-го червня б. р., сказав, що ідеями Петлюри живе не тільки український нарід, але й цілий протибольшевицький світ. І справді, Симон Петлюра — як Голова Української Держави — не тільки пер-

соніфікував собою українську національну ідею, але він був рівночасно символом боротьби України за найвищі духові цінності цілого світу. Як почальний вождь, Головний Отаман Української Армії, С. Петлюра виявив великі здібності, а одним із виявів цього власне то й був оцей славний день Перемоги, день 30-го серпня 1919 року. Як теж у цей день виявились і здібності наших оперативних штабів та героїстичного нашого воєнства, від генерала до рядового стрільця включно. І тут мусимо підкреслити, що ми рішуче мусимо стати в обороні — поруч військово - державницьких традицій Української Армії — її авторитетів та зберігати, як зіницю ока, стару національно - військово гідність. І оті всі, мертва й живі, чоловічі постаті всіх національно - державницьких історичних доб, все мусять жити серед нас і наших нащадків.

Захитання національно - історичних авторитетів, порушення тяглоті перемства і порушення національно - військової гідності є рівнозначне з національним самогубством. Пам'ятаймо ж зокрема на те, що Українська Армія, як національно - державна збройна сила, формувалася й існувала не в міждержавний час, не в час чужої окупації, не на чужині та не в складі чужих збройних сил, але формувалася й існувала як Армія Суверенної Держави — Української Народної Республіки, яка спиралася на державних актах із 22 січня 1918 і 1919 років і на своїх законодавствах, яким також підлягала й на основі й існувала й Армія. Тому не тільки ми, б. воєнки Армії та всі б. громадяни УНР, але й всі українці, від найстаршого до наймолодшого, які творять українську історію й передають державницькі традиції від одної державницької доби до другої — за повідомленням Управи Відділу ОБВУА в Шікаго про свято Перемоги - морально й правно обтяжені в обов'язках перед тими законами, бо всякі зміни, що були й є під час чужих окупацій, нікого з нас не звільняють від обов'язків перед тими законами.

За цим теж промовляють до нашого сумління й мільйони жертв — борців, що полягли в ім'я тої української Держави, що її назва — УНР. Живі ніколи не сміють забувати тих поляглих героїв, найкращих синів України, яких дух кризь усі минулі тридцять два роки невпинно дзвонить гимн святої волі та просторами лунає і мчить з нами в вічність, раз у раз запалюючи й присуджуючи до великого змагу нових борців, зроджених кров'ю й великим поривом духа їх попередників.

І так, чим глибше й глибше ми поринаємо у пізнання наших державницько - збройних змагань, тим більше й більше відчувається нам у них неможливість з давня давня повний непереможної волі до вічного буття могутній голос України. До гомону цього голосу вже вслухується й світ і починає робити переорієнтування поглядів на ту героїчну боротьбу, яку веде Україна. А це те й затривожило прихильників „єдиної неділїмот”, тому то й вони почали мобілізувати свої сили добори скерувати боротьбу всіх повневолючених народів: від боротьби проти всіх видів російського імперіалізму — до боротьби тільки проти комунізму. Так то власне 32-га річниця дня Перемоги й збіглася з сьогоднішньою акцією „плекісциту”. Та, на нашу думку не стільки страшний для нас самі російські заходи як власні помилки, з яких найголовнішою то й є помилка в підході до спадщини останнього державницького періоду, якою то ми й пояснюємо те, що український часопис „Америка” дав місце пашквіліві Войнарника.

Коли ж іде про саму справу „плекісциту” то віримо, що ро-

сійські намагання дискредитації українського державницького періоду та його уневажнення пеєррді світом, підуть на марно. Їхні послугування різнонаціональними „малоросами”, це теж не нове, — це стара російська практика, яку то Сталін в Україні впроваджував під кличем „кадри вирішують усе”! Рівнож і німці послуговувались різнонаціональними фольксдойчами”, а вислідів цього хіба не мусимо пригадувати. До того ж при першій зударі на рідних землях із українською національною стихією та з національними стихіями інших повневолючених Московьох народів, всі їх чужонаціональні „кадри” стануть найбільшими їхніми ворогами, бо національна іскра в їхній підсвідомості пробудить їх сумління та запалить у них огонь національного горіння й каяття. Та думаємо, що й західний світ — свідомий помилко минувшини, а зокрема німецький помилко, не знехтує, як це зробила Німеччина, незалежний український чинник, а визнає його за повновартісний чинник у міжнародних взаємовідношеннях.

Грше з нашими власними помилками, а зокрема в справі трактування спадщини останнього державницького періоду. Здавалося, що здоровий інстинкт української політичної еміграції перебороз усі відосередні сили й політична еміграція під кличем — одна нація, одна Соборна Держава й

один Державний Центр — нарешті віднайшли себе як однієї цілість в Українській Національній Раді і цим скріпили свою вірність суверенній волі українського народу, висловленій у двох великих Актах Самостійності і Соборності. Та на жаль це тільки так нам здавалося, бо й дальше існує політичне розбиття, а в цім то і криється найбільша загроза для нас, а не в „плекісцитах”, бо ж певно й Войнарника не належить до „кадрів” з під висівки „народів Росії”, але він не в меншій мірі — як і ті кадри, — ллє невідомо во ду на млин „плекісциту”.

Отже світлий день Перемоги підказує нам — усім українцям — як збірному індивідууму звернутися до свого дрімачого збірного національного сумління зі запитом: Що нам сьогодні диктує дух борців, героїв поляглих у цей день Перемоги? Чи не чуємо у відповід на це голосу князя Володимира Мономаха, як він промовляв на Любецькому з'їзді: „Чого сваримося поміж собою й губимо українську землю? Користають з того половці й пускють наші землі та радють нашим розладям. Відтепер будьмо однодушні і спільно борюмося та пильнуємо української землі”! Вчуємося в цей голос та з вірою в його непомилність приймемо його як єдино спасенний для нас дороговказ. Боже, пробуди наше сумління!

НОВА КЕРЕНЩИНА

(Продовження зі стор. 2-рої)

проти російського імперіалізму ніколи не впадуть перед цими ворогами на коліна, бо обов'язок звільнення їх батьківщини є вічно всіх піднімаючий заклик до бою, і на задивлення світу героїчні бійці України відваляли і віднають щоденно на вівтар Ватківщини по частинках все своє — і серце і душу.

Керенський і його оточення підходять до демократії як до чогось зовнішнього, нерівного їм. Здаті ж політичний іспит демократа — це значить усім полум'ям серця полюбити волю і незалежність, як свою, так і своїх сучасників; це значить з пристрасною жагучою протесту і боротьбою захищати кожний порух, а тим більше поступу тиранії: чи комуністичної, чи фашистської; це значить боритися проти всіхляких видів загартбитства і глоблення. А де ж це в собі знайдуть поборники кулачного права?

Українці під російським імперіалізмом своєю державою незалежність вистраждали. Вони не потребують за неї голосувати, бо вона є невіддільна правдо їхнього життя. „Між царською Росією і сучасною комуністичною для нас немає різниці, бо обидві вони являють собою тільки різні форми московської деспотії та імперіалізму. Ідеал української державності не може бути втіснений у вузькі межі федерації, конфедерації, тим більше автономії, ні з Росією, ні з ким би то не було” — С. Петлюра.

Керенський і його люди шукають втіхи в політичних фантазіях. Ім безмірно подобається їхнє „державне минуле”. Воно, звичайно, кожному російському імперіалістіві дуже невинно відомієляється від загально відомих в їхніх колах „прав старшого брата”. Керенському і його приятелям занадто відомі привілеї цих „прав”.

Бувало надходить весна — уже „менший брат” з України висилася безперервно до Москви, Петербургу і інших місцевостей Росії свіжою горюдиною: сам не доїсть, а „старшому братові” мусить дати. Або бажається щоденно мати смачні сніданки — то „менший брат” невтомно висилає потяги яєць та свіжої солонини. Про осіб теж не забує і м'ясиа та горілки перешле, а для закуски і вишень полтавських і лунчиць киявських і багато іншої смачної всячини. І для вечері також знову про все постарався „менший брат”, бо він же продуктує безліч цукру для чаю, а до цього ще й масла з сиром додсть. Ну чому не жити, за всім турбується „менший брат”, а „старшому братові” залишається лише їсти, пити та руку простягати. Ну яких ще „прав” бажати керенщині, звичайно ж не тих, за якими живе і якими міцно зв'язаний „менший брат”!

політичної дійсності і практичності, остроній історії. І як вони не старяться, як не намагуються, все ж ніяк не спроможуться десь подіти, практику та захвати від людей історію. Та, зрештою, все це їх в їхніх намірах тепер не зупиняє, вони вирішили продовжувати робити так, як і завжди, як від них вимагає їхній імперський інстинкт.

Після зради демократії словом і ділом в 1917 році, вони назавжди залишилися політичними банкрутами і з цього безвиглядного стану їх вже ніколи не піднімуть на рівень творців політичної сучасності навіть найдецирні руки засліплених ними деяких американських жертводавців. Бо засвішши вигідно в колі російських імперіалістів, їх уже ніхто відіти нічим не виманить в сучасну політичну дійсність демократії.

Ім і в голову ніколи не прийшло, що демократія — повновартісне життя, безпосереднє і незалежне, вільне і звичайне і що лише дійсна демократична політика є серцем здорового, повноцінного політичного життя, і що тільки вона — це серце сучасності розганяє свіжу кров в здоровому організмі людства, відновлюючи і поповнюючи його сили для ще повнішого і ліпшого життя і розквіту.

(Закінчення буде).

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ПОСТАЧАННЯ ЗЕРНА ВІДСТАЄ

„Радянська Україна” в окремій передовій від 19. 7. гостро скритикувала місцеві партійні організації за те, що вони слабо кермують справою збирання й віддання державі хліба в колгоспах України. На низці прикладів передова створила, що в Запорізькій, Дніпропетровській, Кіровоградській, Одеській і Миколаївській областях „темні збиральні роботи недостатні й не забезпечують їх проведення в стилі строки й без втрат”. По думці партії, причина відставання в тому, що колгоспи належно не користуються „багаторозною технікою”, часто не вміють організувати постачання палива тракторам, розділяють роботу й, замість машинами, врожай збирають „навіть вручну косами й серпами”. Неполітично стверджено також на загальних пунктах, де трапляються довжелезні застоя автотранши і возів з зерном, затримування зерна до того часу, аж воно, будучи вогким, почати в засіках горіти, зспання — за браком місця — під відкритим небом на невідладженій площі і т. п.

„ЦЕ ЛІШЕ ПОЧАТОК”

В половині серпня минуло 5 років від появи постанови ЦК ВКП(б) про журнал „Звезда” і „Ленинград”, ухваленої з ініціативи самого Сталіна. В

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ

1. Зголошення делегатів на Третій Загальній Зборі Третій Загальній Зборі ЗУАД Комітету відбувся у Філадельфії, в приміщенні Готелю Бель'ю - Стретфорд, на розі вулиць Брод і Воллут, у днях 12, 13 і 14-го жовтня 1951 р. Щоби дати змогу діючим членам (організаціям) ЗУАД вирівняти свої членські вкладки, Екзекутивна ЗУАД продовжила речення в плати членських вкладок та зголошень делегатів на Збори до 1 жовтня ц. р. з уваги на велике число вже зголошених делегатів Екзекутивна ЗУАД закликала щераз усіх діючих членів (організацій) вирівняти всі формальності, зв'язані з участю в Зборах, якнайскоріше та в цей спосіб допомогти провести ці важливі наради в найкращому порядку.

2. Мистецька виставка

Підчас Загальних Зборів відбулася виставка праць наших мистців (малювків і скульпторів), як теж і виставка української преси й українських видань та підільної літератури. Мистецький Комітет, який підготував цю виставку, звертається з проханнями до наших мистців надсилати на виставку не більше трьох експонатів (обрати повинні бути оправлені в рамку). Мистці, які живуть в Нью Йорку й околиці, можуть передати свої експонати до Літературно - Мистецького Клубу, звідкіль ці речі будуть перевезені до Філадельфії. Безпосередньо просить вислати свої праці на виставку на адресу: The Bellevue-Stratford Hotel, Broad & Walnut Streets, Philadelphia 2, Pa. повідомляючи рівночасно дирекцію ЗУАДК про: а) ім'я, прізвище й адресу мистця; б) назву експонату; в) його вартість — на адресу канцелярії ЗУАДК у Філадельфії (подати нижче).

3. Маніфестаційне Свято - Концерт

З нагоди Загальних Зборів ЗУАДК у своїй роковині існування цієї організації відбулося в суботу, 13. жовтня 1951 року, о год. 8-й ввечері у великій залі Метрополітен Опера Гавз у Філадельфії, на розі вулиць Брод і Поплар, велике свято-концерт. Участь у цьому святі приймають Театр-Студія Йосипа Гірнака, Театр Володимира Блавацького, Ньюйорський хор „Думка” під проводом Л. Крушельницького, злучені хори міста Філадельфії під проводом Ю. Оранського, балерина Рома Пріяма та інші. Це свято носить маніфестаційний характер подяки американському народові і його урядові за зрозуміння українських потреб головно у вирішенні проблеми українських ситальців. У святі візьмуть участь визначні американські державні мужі. Гуртові поїздки на це свято з інших місцевостей можна організувати в порозумін-

ні з дирекціями залізниць, чи автобусних ліній, або теж за посередництвом ЗУАДК.

4. Готель

Приміщення в готелі на час Загальних Зборів треба замовити заздалегідь, пишучи на вище подану адресу Бель'ю-Готелю або до канцелярії ЗУАДК.

5. Гості

Дирекція ЗУАДК ще раз запрошує українських воєнків, які тепер у рядах американських збройних сил, побути на Загальній Зборі ЗУАДК або — коли це неможливо — прислати на адресу канцелярії ЗУАДК Комітету відомості про себе і свою знімку. Рівночасно Дирекція ЗУАДК звертається із запрошенням до всіх добровільних працівників ЗУАДК, які вели переселенчу, чи збіркову акцію (зокрема переселенці осередки в Нью Йорку, Востоні, Філадельфії, Ньюарку, Балтимор, Пітсбург, Скрантон, Клівленд, Дітройт, Шікаго, Мінеаполіс, Провіденс, Вунсокет і інші), щоб воно явилася на Зборах із перев'язками ЗУАДК Комітету і зайняли призначені для них почесні місця. Було б дуже побажанням, щоб усі переселенці осередки прислали свої знімки. Переселенці осередки в Нью Йорку, Востоні, Нью Орліс і Сан Франсіско повинні привезти із собою таблиці ЗУАДК, яких вживали у приставках підчас причаювання кораблів.

6. Впорядки

Дирекція ЗУАДК висловлює подяку громадянам Філадельфії й околиці за організування окремого Комітету, який займається допомогою в проведенні святочної маніфестації з нагоди Загальних Зборів ЗУАДК. Вже зголошилися на впорядки 120 українських американських ветеранів на почесну сторожу, 70 ветеранів української армії і 70 пластунів і пластунок. Позамісцеві організації ветеранів і пластунів зголосять своє приступлення до впорядків якнайскоріше на адресу Дирекції ЗУАДК.

У всіх справах, зв'язаних із Третіми Загальними Зборами і Маніфестаційним Святом, просимо звертатися на адресу Головної Канцелярії ЗУАДК у Філадельфії.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1861, PHILA. 5, PA.
Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

використанням, атаком підготовкою та ідейно - політичним вихованням наукових кадрів: В висуваних молодих наукових кадрів партія вимагає „особливу увагу приділити питанням виховання аспірантів у дусі марксистсько - лєнінської теорії большевицької принципіальності і непримиренності до лєнужаукових теорій і проявів буржуазної ідеології, зокрема українського буржуазного націоналізму”.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● З Югославії до Трієсту була вислалася група українських емігрантів, опинившись тут у англо-американських таборах, збріділа вони можуть вийхати до інших країн поселення. Група має свою управу, від імені якої Георгій Гізнавич написав листа до лондонського тижневика „Українська Думка”. „Вас, братів і сестер, — пише Гізнавич, — що живе в Австралії, ЗДА, Канаді та Новій Зеландії, просимо, щоб ви, по своїх силах, пришили з допомогою для нас. Усім нам теплий привіт від нас”.

● В Португалії, у Фарві, на студіюму тижні католицької студентської молоді брав участь делегат від української студентської організації „Обнова” — Юрій Кендіс із Мадриду.

● Альбертський українці (Канада) мають тепер чотирьох своїх послів у провінційному парламенті. Українці в Манітобі ведуть перед у провінційній політиці, бо від 1915 року до тепер вибраними були всього 16 послів, в Альберті було всіх з теперішніми 10, а в Саскачевані 6. Минулого року федеральний посол І. Дікур був призначений додатковим канадським делегатом до ОН.

● Єдиний український, що цього року вступив до всевітньої - відомої французької Школи Вищих Кореспондентських Наук — це Володимир Безносюк, який, вийшов з Франції заклика старшим батьком, вприсвідомив українцем, закінчив лицей і витримав іспит до „От етоуд коммерсьяль”, де на 250 місць тримали іспит 1600 кандидатів.

● Один привітний „Кобзаря” Т. Шевченка, виданого в Ст. Петербурзі 1840 р., дістався до рук Союзу Українців у Великій Британії. Як рідну книгу, СУВ здобула цим привітним у Британському Музеї. Головний завідувач Музею Е. В. Олден з цього приводу написав до СУВ-у між інш. таке: „З уваги на те, що книга становить собою рідкість, вона буде вивчена у скриньці під замком і ключем, а не на звичайній книжковій полиці. Я догляну за тим, щоб разом з книжкою було вміщене ствердження, що книжка здобуває в характері позички Союзом Українців у Великій Британії”.

ПОДЯКА І ЗОВОБ'ЯЗАННЯ

Канадський комуніст українського роду, отримавши від Сталіна „в подарунок” пам'ятника Т. Г. Шевченкові та поставивши його в Палермо коло Торонто, написали листа-подяку. „Привіт тобі, наш рідний, великий український народ, — говориться в листі, — привіт і найщиріша подяка від сотень тисяч твоїх синів і дочок з далекі, заокеанської Канади. Привіт і подяка за твій великий подарунок... Ми серцем і душею завжди переживали всі твої, український народі, бої і радості. І найщасливішим хвилинами в нашому житті в Канаді були ті часи, коли ми дізналися, що народ України в братньому союзі з всіма народами могутнього совєтського союзу, і в першу чергу, з великим російським народом, звільнився на своїх рідних землях від соціального і національного гніту, возз'єднав усі свої землі в єдиний український совєтський державі і засяяв у світ вільних і рівних республік совєтського союзу”. Наприкінці листа канадський комуніст українського походження поклявся, що вони не пошкодують сил „у боротьбі за мир у всьому світі”, до якого провадити Сталін.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ. БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ВИЙШЛО З ДРУКУ І ПРОДАЄТЬСЯ
2 число АННАЛІВ УВАН в США (в англійській мові)
ЗМІСТ: Д. Дорошенко — Українські хроніки 17-го й 18-го століття. Н. Кордич — До питання про трактування в Трипльській культурі Д. Чижівський Іван Вишневський. О. Оглобин — Західна Європа й українське бароко. С. Парамоненко — Що таке „вид”?
Нотатки І. Шевченка і В. Шугасевича.
Огляди Ю. Шереги, П. Одарченка, В. Гвоздиченка, Р. Смалко-Стоцького, Я. Рудницького, І. Рещетаря і Д. Горняквиченка.
Хроніка — Некрологи.
ЦІНА: 1.50 ДОЛ.
THE ANNALS OF THE UKRAINIAN ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES IN THE U.S.
16 EAST 23RD STREET, NEW YORK 10, N. Y.
Ціна першого числа АННАЛІВ — 1.00 дол. Обидва числа становить перший том (190 стр.)

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КУПІТЬ ІЛІ ПОТРІБНІ КНИЖКИ!

Не досить іслати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби захопити її читати.

Ось Вам вибір таких книжок для дітей:

ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанка для 2. класу) М. Матвійчука — 75 ц.

ТРЕТЯ ЧИТАНКА (читанка для 3. класу) М. Матвійчука — 75 ц.

ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класу) М. Матвійчука — 75 ц.

МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевич — 15 ц.

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.

Замовлення слати:
"СВОБОДА" BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ, Відділ 1. в Ньюарку, Н. Дж.
— влаштує —
ПЕРШУ ОСІННЮ ЗАБАВУ З ТАНЦЯМИ В СУВОТУ, 29. ВЕРЕСНЯ (Sept. 29) 1951 Р.
о годині 7:30 ввечері в САН ЧОРНОМОРОБЬОЇ СІЧІ
впрі 506-508 18 Ave., в Ньюарку, Н. Дж.
Просимо всіх прийти і добре забавитися.
Музика п. БОСОГО. Вступ \$1.00.
Смачний і дешевий буфет під зарядом Вп. Пань.

